

ต้นทูนและผลตอบแทนในการผลิต เมล็ดทานตะวัน

นางสาว ทิฆัมพร พาไพโรสว่าง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-770-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013855

116๗๘๙๗๖๖

COST AND RETURN ON INVESTMENT IN SUNFLOWER SEEDS PRODUCTION

Miss Tikumporn Papraisawang

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-770-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวัน

โดย

นางสาว ทิมมพร พาไพระสว่าง

ภาควิชา

การบัญชี

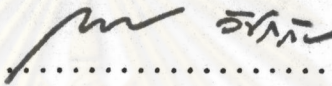
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยคําสตราจารย์ ดุสิต คิริพงษ์

รองคําสตราจารย์ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์

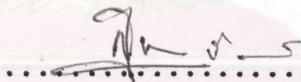

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

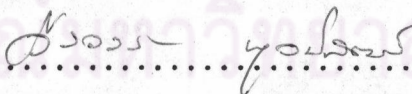

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(คําสตราจารย์ ดร.ถาวร เวชราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(คําสตราจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(รองคําสตราจารย์ สุภาพรณ รัตนปกรณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยคําสตราจารย์ ดุสิต คิริพงษ์)

..... กรรมการ
(รองคําสตราจารย์ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์)

พิมพ์พร พาไพรว่าง : ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวัน (COST AND RETURN ON INVESTMENT IN SUNFLOWER SEEDS PRODUCTION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดุสิต ศิริพงษ์, รศ.วีรวรรณ พูลพิพัฒน์, 141 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวัน ประจำปีการเพาะปลูก 2529/30 ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสำรวจและออกแบบสอบถามจากเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดทานตะวัน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยทำการวิเคราะห์แยกตามขนาดของฟาร์ม คือ ฟาร์มขนาดเล็กมีพื้นที่เพาะปลูก 1-5 ไร่ ฟาร์มขนาดกลางมีพื้นที่เพาะปลูก 6-10 ไร่ และฟาร์มขนาดใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกมากกว่า 10 ไร่

ผลจากการศึกษาพบว่า ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เฉลี่ยไร่ละ 959.89 879.15 และ 776.19 บาท ตามลำดับ นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวัน สรุปได้ว่า ฟาร์มขนาดใหญ่ให้ผลตอบแทนในด้านสถานภาพด้านรายได้-ค่าใช้จ่าย และในเชิงเศรษฐกิจสูงสุด ตลอดจนมีราคาต้นทุนและปริมาณผลผลิตต้นทุนต่ำที่สุด กล่าวคือ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตต่อรายได้รวมเท่ากับ 0.96 และมีอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการผลิตร้อยละ 4.26 มีราคาต้นทุนเท่ากับ 4.80 บาทต่อกิโลกรัม และผลผลิตต้นทุนต่อไร่ ณ ราคาขายกิโลกรัมละ 5 บาท เท่ากับ 134.16 กิโลกรัม แต่ในแง่การลงทุนของเกษตรกร และในเชิงการจัดการฟาร์มแล้ว ฟาร์มขนาดเล็กให้ผลตอบแทนสูงที่สุด

ปัญหาที่สำคัญของเกษตรกร ได้แก่ เมล็ดพันธุ์และปุ๋ยมีราคาแพง เป็นผลให้ต้นทุนการผลิตสูง การขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตที่ถูกต้อง ทำให้ผลผลิตที่ได้รับอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และคุณภาพยังไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับตลาดน้ำมันพืชและราคาจำหน่ายอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต

ข้อเสนอแนะบางประการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา คือ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรควรทำการศึกษาและทดสอบพันธุ์ทานตะวันเพื่อให้ได้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงและมีความต้านทานโรค วิธีการเกษตรกรรม การบำรุงรักษา ปัญหาเรื่องโรคพืชและแมลงศัตรู ตลอดจนร่วมมือกับเอกชนในการให้ความรู้แก่เกษตรกร และสนับสนุนให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ทั้งนี้ควรปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีการนำผลผลิตของทานตะวันไปใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากอุตสาหกรรมน้ำมันพืช เช่น อุตสาหกรรมทำเนยเทียม สบู่ สีนํ้ามันซักเงา เป็นต้น และส่งเสริมตลาดอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ให้หันมาซื้อกากเมล็ดทานตะวันที่ผลิตได้ภายในประเทศ

ภาควิชา การบัญชี
สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต พิมพ์พร พาไพรว่าง
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผศ. ดุสิต ศิริพงษ์

TIKUMPORN PAPRAISAWANG : COST AND RETURN ON INVESTMENT IN SUNFLOWER SEEDS PRODUCTION. THESIS ADVISOR : ASSIS.PROF.DUSIT SIRIPONG, ASSO. PROF.VERAVAN PHOONPHIPHAT, 141 PP.

This thesis is a study of the cost and return on investment in sunflower seeds production in 1986/87. The data for the analysis was obtained by using questionnaires to interview farmers from Amphoe Pattananikom in Lopburi Province. The data used in this analysis was classified into three categories based on the farm sizes; small scale farms of 1-5 rai, medium scale farms of 6-10 rai and large scale farms of more than 10 rai.

The results of the study showed that the average cost of production of small, medium and large scale farms were 959.89, 879.15 and 776.19 Baht per rai, respectively. Furthermore, the return on investment, which were analysed by various methods, can be concluded as follows: from the revenue-expense status analysis and economic term analysis, investment in large scale farms gave the highest return. For example, the ratio of total expenses on total revenues was 0.96 and the rate of return on cost of production was 4.26%. In addition, the large scale farms provided the lowest selling price and lowest quantity of production at the break-even point. From the study, the break-even price per kilogram was 4.80 Baht and at the selling price of 5.00 Baht per kilogram, break-even production was 134.16 kilograms per rai. However, the study, when analysed by means of farm investment analysis and farm management analysis, showed the highest return on investment for small scale farms.

Certain important problems discovered from the studies are: high costs of production due to expensive seeds and fertilizer, inadequate knowledge of agricultural technologies which causes low productivities and substandard quality of products. There is also a lot of competition in the vegetable oil market and selling prices are low compared to the cost of production

Some suggestions for solving the problems are as follows: Government Authorities dealing with agricultural extension should make studies and tests to develop high productivity seeds with immunity to diseases. They also should study and test about cultural practices, taking care of sunflowers, especially in pest and disease problems. Furthermore, the government authorities should co-operate with private organizations to provide the farmers with adequate knowledge about agricultural technologies to increase productivities per rai and to improve the quality of products. In addition, they should promote the use of sunflower production not only in vegetable oil industries but also in margarine, soap, paints and varnish industries and finally they should encourage animal feed industries to use local residual of sunflower seeds.

ภาควิชา การบัญชี

สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป

ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต ทิคุมพอร ปาปราไสวง

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดุสิต สิริพงษ์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ก็โดยความกรุณาและการสนับสนุนจากบุคคลหลายท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ วิไล วีระปรีช และ อาจารย์ อรพินท์ ขาดิษฐ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาในการหาหัวข้อวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุสิต ศิริพงษ์ และ รองศาสตราจารย์ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านได้ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อย นอกจากนี้กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และ รองศาสตราจารย์ สุภาพรณ รัตนภรณ์ ท่านทั้งสองได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนขอโน้มระลึกถึงพระคุณของทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ดร.นันทวัน สโรบล กรมส่งเสริมการเกษตร คุณธนวัฒน์ ปุคะวนิช นายแพทย์นพพร พงษ์ปลื้มปิติชัย นายแพทย์ธีรพงษ์ บุญยะสิทธิ์ คุณสุชาติ ชัดช้อย และ เกษตรกรผู้ปลูกทานตะวันในอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณ คุณอโณทัย สันติงามกุล ตลอดจน พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ อีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน รวมทั้งเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนเป็นอย่างดีตลอดมา

พิมพ์พร พาไพโรสว่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๕
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญตาราง	๘
สารบัญภาพ	๙
บทที่	
1 บทนำ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
วิธีดำเนินการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	4
2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทานตะวัน	5
ประวัติความเป็นมาของทานตะวัน	5
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์	7
สภาพของแหล่งปลูก	12
พันธุ์และขั้นตอนการปลูก	14
การกระเทาะเปลือกและสกัดน้ำมัน	26
ประโยชน์ของทานตะวัน	27
การตลาดของทานตะวัน	33
3 ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันและการวิเคราะห์	39
ส่วนประกอบของต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวัน	39
การคำนวณต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวัน	44
ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดเล็ก	48
ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดกลาง	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดใหญ่	60
การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวัน	68
การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันระหว่างฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่	87
4 ผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวัน	93
วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวัน	93
การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดเล็ก	98
การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดกลาง	103
การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดใหญ่	108
การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวันระหว่าง ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่	113
5 สรุป ปัญหาและข้อเสนอแนะ	120
สรุป	120
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	129
ภาคผนวก	131
ประวัติผู้เขียน	141

ศูนย์วิจัยกสิกรรม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ปริมาณกรดไขมันในน้ำมันพืชที่สำคัญ	28
2.2 ส่วนประกอบเฉลี่ยของกรดอะมิโนในกากพืชน้ำมัน	29
2.3 องค์ประกอบเฉลี่ยของกากพืชน้ำมัน	30
2.4 ส่วนประกอบของแร่ธาตุในกากพืชน้ำมัน	31
2.5 ปริมาณวิตามินในกากพืชน้ำมัน	32
2.6 ปริมาณและมูลค่าการค้าถั่วเหลือง ปาล์ม น้ำมัน และทานตะวันในตลาดโลก ..	34
2.7 พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยทานตะวันของโลก	35
2.8 ราคาผลผลิตของทานตะวันในตลาดโลก	36
<hr/>	
3.1 ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อไร่' ของฟาร์มขนาดเล็ก พื้นที่เพาะปลูก 1-5 ไร่' ปีการเพาะปลูก 2529/30	49
3.2 ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ของฟาร์มขนาดเล็ก พื้นที่ เพาะปลูก 1-5 ไร่' ปีการเพาะปลูก 2529/30	50
3.3 ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อไร่' ของฟาร์มขนาดกลาง พื้นที่เพาะ ปลูก 6-10 ไร่' ปีการเพาะปลูก 2529/30	55
3.4 ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ของฟาร์มขนาดกลางพื้นที่ เพาะปลูก 6-10 ไร่' ปีการเพาะปลูก 2529/30	56
3.5 ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อไร่' ของฟาร์มขนาดใหญ่ พื้นที่เพาะ ปลูกมากกว่า 10 ไร่' ปีการเพาะปลูก 2529/30	61
3.6 ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ของฟาร์มขนาดใหญ่ พื้นที่ เพาะปลูกมากกว่า 10 ไร่' ปีการเพาะปลูก 2529/30	62
3.7 ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อไร่' ของฟาร์มทุกขนาด ปีการเพาะ ปลูก 2529/30	66
3.8 ต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ของฟาร์มทุกขนาด ปีการ เพาะปลูก 2529/30	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.21	ต้นทุนโดยตรงและต้นทุนทางอ้อมเฉลี่ยต่อไร่ ในการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดใหญ่ พื้นที่เพาะปลูกมากกว่า 10 ไร่ ปีการเพาะปลูก 2529/30	83
3.22	ต้นทุนโดยตรงและต้นทุนทางอ้อมเฉลี่ยต่อไร่ ในการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดใหญ่ พื้นที่เพาะปลูกมากกว่า 10 ไร่ ปีการเพาะปลูก 2529/30	84
3.23	ต้นทุนโดยตรงและต้นทุนทางอ้อมเฉลี่ยต่อไร่ ในการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มทุกขนาด ปีการเพาะปลูก 2529/30	85
3.24	ต้นทุนโดยตรงและต้นทุนทางอ้อมเฉลี่ยต่อไร่ ในการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มทุกขนาด ปีการเพาะปลูก 2529/30	86
3.25	สรุปต้นทุนผ่นแปรและต้นทุนคงที่ในการผลิตเมล็ดทานตะวันของฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และเฉลี่ยทุกขนาด ปีการเพาะปลูก 2529/30	88
3.26	การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อไร่ ปีการเพาะปลูก 2529/30	89
3.27	การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวันเฉลี่ยต่อไร่ปีการเพาะปลูก 2529/30	90
4.1	สรุปรายได้และต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวัน ของฟาร์มขนาดเล็ก พื้นที่เพาะปลูก 1-5 ไร่ ปีการเพาะปลูก 2529/30	99
4.2	สรุปรายได้และต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวัน ของฟาร์มขนาดกลาง พื้นที่เพาะปลูก 6-10 ไร่ ปีการเพาะปลูก 2529/30	104
4.3	สรุปรายได้และต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวัน ของฟาร์มขนาดใหญ่ พื้นที่เพาะปลูกมากกว่า 10 ไร่ ปีการเพาะปลูก 2529/30	109
4.4	สรุปรายได้และต้นทุนการผลิตเมล็ดทานตะวัน ของฟาร์มทุกขนาดปีการเพาะปลูก 2529/30	114

ตารางที่

หน้า

4.5	สรุปการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตเมล็ดทานตะวัน ของฟาร์ม ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และเฉลี่ยทุกขนาด ปีการเพาะปลูก 2529/30	115
-----	---	-----

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ส่วนประกอบของดอกทานตะวัน	9
2.2 ดอกทานตะวันเมื่ออายุประมาณ 65 วัน	11
2.3 ดอกทานตะวันเมื่อแก่เต็มที่	11
2.4 ระยะการเจริญเติบโตของทานตะวัน	13
2.5 ไร่ทานตะวันหลังจากหยอดเมล็ดประมาณ 12 วัน	17
2.6 ไร่ทานตะวันเมื่ออายุประมาณ 30 วัน	17
2.7 ไร่ทานตะวันเมื่ออายุประมาณ 65 วัน	24
2.8 วิธีการเก็บเกี่ยวดอกทานตะวัน	24
2.9 ดอกทานตะวันหลังจากเก็บเกี่ยว	25
2.10 ดอกทานตะวันหลังจากตากแดด	25
2.11 เมล็ดทานตะวัน ส่วนที่เป็นเมล็ดดี เมล็ดลีบ และสิ่งเจือปน	38

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย